

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

4. Regula Religiosa est columna nubis & ignis. Thema. Dominus præcedebat eos ad ostendendam viam, per diem in columna nubis, & per noctem in columna ignis. Exodi. 13.21.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

portum æternitatis sit navigandum : strabit, hæc voragine deteget. Hujus
 totque scopuli & voragine, ut de si- lumine, scyllam superbia, charybdim
 renibus & piratis nihil dicam, occur- luxuria, syrtem avaritia, acroceraunia
 rant : quid agendum sit, ut pericula gula, rupem ira, abyssum invidia, &
 deviteus naufragii, intellexistis. Pha- acedia barathrum : curso felici decli-
 nus nostra, regula nostra est, hæc tene- nabitis, litusque ætæritatis beatissi-
 bras dissipabit, hæc scopulos mon- ma prosperè attingetis.

EXHORTATIO IV. PRÆLIMINARIS

De quarto Stimulo observandi regulam ; quia est nobis
 Columna nubis per diem, & columna ignis
 per noctem.

T H E M A.

*Dominus præcedebat eos, ad ostendendam viam, per diem in co-
 lumna nubis, & per noctem in columna ignis. Exodi 13 21.*

QUæ admodum providentia, nos non solum ex Ægypti-
 admiranda Numinis acis mundi tenebris extraxit, & in
 supremi providen- religionis desertum introduxit; verum
 tia, non solum Israe- etiam sub cura Moderatorum (qui no-
 liticum populum bis, Moyse, Aaronis & seniorum vices
 miris modis ex Æ- obeunt) deinceps constanter nos de-
 gyptiaca teruitate eduxit; verum etiam postmodum in toto 40. annorum
 itinere, proficiscentes deduxit & præ-
 cessit, per diem in columna nubis, &
 in columna ignis per noctem : ita eadem
 amabilissima Domini Dei nostri
 providentia, quæ nos dirigit, & ob
 stabilitatem, quæ nos fulcit : *Nubes est,*
 ut

ut nos obumbret & protegat : *Ignis* est, ut tenebras pellat, & suo nos splendore illuminet.

Hujus igitur columnæ & regulæ officia parallela, ac proprietates expendamus, ut iis permoti, eam sedulitate majori subsequamur.

I.
Regulæ
columnæ
viam mō-
strat.

I. Columna nubis & ignis Israeliam ostendit, ut sciret, quā eundem esset, ne per avia & devia, per saxa & præcipitia in deserto aberraret, donec terram promissionis attingeret. Licet enim via communis ex Ægypto in Chanaan, trita esset, & vulgò cognita: nemo tamen eam viam noverat, quā Deus Hebræos per deserta Arabia volebat deducere, in qua, ob arenas ventorum flatibus agitata, vix obliterabatur. Columna Regulæ nostræ an non similia nobis præstat? Hæc nobis Christo tanquam Josue cœlesti Duce, per vitæ hujus salebras & tenebras viam monstrat, hæc nos, ne erremus, quasi manducit: & quamvis via in cœlum nota sit; passionibus tamen & vitiis, mentem caligine involventibus, regula planè nobis necessaria est, ne aberremus, & sive ad dexteram, sive ad sinistram declinemus. Quantum igitur, Divina Boniguitas nobis præstitit beneficium, dum ejusmodi columnam, in viâ vitæque nostræ ducem concessit?

II.
Ordinem
dici præ-
scribit.

II. Columna nubis & ignis jam movebatur, jam quiescebat, cum autem movebatur, movebant se quoque castra Hebræorum, cum quiescebat & incubabat tabernaculo, quiescebant & castra. Verbo erat illis instar horologii, tempus ordinate partientis, &

vicissitudinem motûs & quietis indicant. Simili modo regulæ nostræ columna, tempus quietis & motûs, laboris & vacationis, silentii & loquendi, orandi & studendi, nobis insinuat; non secus ac in choro musico Præfatus tactum dat, quo dato sonat aut pausat musica. Hæc diei totius ordinem præscribit, omni religiofæ familiæ, omnino necessarium; ut præclare docet S. Laurentius Justinianus L. de Discip. cap. 10. *Singuli*, inquit, *Deo famulantes studeant proprias interioris & exterioris hominis loco & tempore, dirigere actiones: ne anteposenda postponant, & agenda prætereant. Maximi proculdubio periculi res est, prout suggerit animus, velle agere. Propterea cunctis consulendum est, ut taliter unumquodque disponant opus, quatenus qualibet hora propriam habeat actionem. Sciant quando orationi, quando lectioni, quando operi manuum incumbendum sit, ne ex acedia spiritu, tempus suum inanster consumant.* Sequamur ergo columnæ nostræ ductum, & nec laboribus fatigabimur, nec radio frangemur, nec exercitiis minorabimur.

III.
Omnes
dirigit.

III. Columna ignis & nubis erat longa, lata & crassa instar magnæ turris, ut à tantis castris ubilibet conspici posset, nimirum à tricenis millibus hominum, quæ, ut inquit Pererius, facile decem milliarium Italicorum spatium occuparent. Longa, lata & magna quoque est columna regulæ nostræ, quæ non tantum in Europa in amplissimis Italia, Germaniæ, Galliæ, Hispaniæ, Angliæ, Poloniæ regnis; verum etiam in Asia, Africa & America à So-

eiis cernitur; nec solum octodecim
fociorum millia, modo in Societate
nostra degentium, vitam dirigit; sed
etiam Antecessores nostros, ultra se-
culi spatium direxit, successores-
que, Deo favente, diriget. Ut com-
muni, non proprio, domestico, non pe-
regriño, vero, non falso, genuino, non
degenere spiritu Societatis ducantur
omnes, atque ad hanc columnam, tan-
quam ad lapidem lydium, aurum
ab orichalco, laxitatem à disciplina, à
rigore discretionem, zelum verum
à falso probè norint discernere.

IV.
Obum-
brat.

IV. Columna hac per diem appa-
rebat, ut *columna nubis*, per noctem ut
columna ignis, idque vicissim & assidue
singulis diebus & noctibus. Et quidem
primò in columna nubis, ut non solum
per diem viam monstraret; verum
etiam, ut castra obumbraret & ab astu
Solis defenderet: cum enim Hebraei
iter facerent per Arabiam, quæ Solis
radiis & caloribus torretur, præsertim
in vallibus, in quibus montium oppo-
sitorum objectu, radii Solis reflexi, ca-
lores ingentes excitant; molestissi-
mum iter habuissent, nisi Deus, calores
hosce temperasset, radiis solaribus
hanc columnæ nubem opponendo. In-
sinuat id David Psal. 104. canens: *Ex-
pandit nubem in protectionem eorum*: &
Psal. 120. *Dominus custodit te, Dominus
protectio tua: per diem sol non uret te,
neque luna per noctem*. Et Sapient. 10.
*Deduxit eos in via mirabili, & fuit illis
in velamento diei*. Et cap. 19. *Castra ob-
umbrabat nubes*. Columnæ hujus æ-
mula est regulæ nostræ columnæ; quam
si sequamur, & sub ejus umbra perma-

neamus, proteget nos, in die prosperi-
tatis, ne superbiæ typhone extolla-
mur; defendet nos in nocte adversita-
tis, ne pusillanimitate dejiciamur: cu-
stodiet nos contra æstum passionum
ac tentationum, & contra ignea tela
nequissimi tuebitur. Imò & nos co-
lumnas firmas efficiet, si difficultates,
in observantia regulæ occurrere solit-
tas, strenuè devicerimus, secundum
illud Apocal. 3. 12. quod Angelo, id est
Philadelphix Episcopo promittitur:
*Qui vicerit, faciam illum columnam, in
templo Dei mei*. Spondeo vobis Cha-
rissimi, quod si hac in parte generosè
vos superaveritis; Eritis aliquando
columnæ Ecclesiæ: id est magni, firmi,
gloriosi, tum in Ecclesia, tum in
templo cælesti, Eritis columnæ qua-
les describit Richardus à S. Victore:
*Firmi per fidem, recti per aequitatem,
erecti per intentionem, sublimes per con-
templationem, sustentantes alios, verba
consolationis, suffragio orationis, exem-
plo actionis*.

V. Columna ista per noctem fulge-
bat ut ignis, tametsi eadem foret, quæ
per diem præibat, ut nubes: noctu lu-
cida ac splendida, velut flamma ignis;
ut instar Solis aut Lunæ tenebras pel-
leret, Hebræosque illuminans, viam
demonstraret. *Per noctem ut colum-
na ignis*. L. c. An non, Dilectissimi,
Regula nostra nobis est columna ignis
per noctem? quid est obscuro vita no-
stra, nisi nox caliginosa, in qua duplices
nos tenebræ peccatum scilicet & ig-
norantia, in qua nati sumus, invol-
vunt? tenebræ sunt in memoria, va-
nis speciebus repleta; tenebræ in in-
tellectu,

V.
Illuminat.

telleſtu, ad divina celeſtiaque capien-
da, obſcurato; tenebræ in voluntate
rerum terrenarum amore fascinata;
tenebræ in phantaſia, umbras appre-
hendente; tenebræ in aliis omnibus
facultatibus noſtris. O quis eas diſſi-
pabit? quis lucem affundet, ut ambu-
lemus in die & luce, ne tenebræ nos appre-
hendant, & ne pedes, id eſt, affectus
noſtri in via offendant atque impin-
gant? Reſponſio in promptu eſt:
Columna ignis per noctem. Regula no-
ſtra lucida igneæque columna facem
praferet, caliginem expellet, & viam,
quâ incedamus, atque ad terram promiſſam
pede inoffenſo properemus, oſtendet;
quod innumeris eſt Societate
noſtra viris illuſtribus feliciter evenit,
qui regula ductum & lucem ſequentes
toti illuminati, & inſtar columnæ igneæ
inflammati reſplenderunt, & Societatem
totam, quin & Eccleſiam Dei mirè illuſtrarunt.

Venit aliquando, ut in vitis Patrum
legimus L. 5. Traſt. 17. n. 4. Abbas Hil-
lariion ad S. Antonium, & dicit ei Ab-
bas Antonius *Bene veniſti Lucifer, qui
mane oreris.* Et reſpondit Abbas Hila-
rion: *Pax tibi columna lucis, qui ſuſti-
nes orbem terrarum.* Talis columna lu-
cis & ignis fuit S. Baſilius: dum enim
oraret Deum S. Ephrem, ut ſibi revela-
ret, qualis eſſet magnus Baſilius; *In
ceſtaſi vidit columnam ignis, cujus caput
peringebat ad caelum & vox deſurſum
dicens: Ephrem, Ephrem, quemadmo-
dum vidisti columnam hanc ignis, talis
eſt & magnus Baſilius.* Ut refert Am-
philochius in ejus vita. Talis columna
lucis & ignis fuit S. Simeon Stylita,

qui ut omnes traheret à terra ad cœ-
lum, ſtetit in columna octoginta annos,
vix comedens & dormiens, ſemperque
vel ardentes fundens preces, vel ſalu-
taria accedentibus monita impertiens.
Talis columna ignis & lucis, erat S.
Joannes Baptiſta, *Lucerna ardens & lu-
cens*: uti & S. Petrus, S. Jacobus & S.
Joannes, qui ut ſcribit S. Paulus ad
Gal. 2. 9. *In Eccleſia videbantur eſſe
columnæ.* Tales columna lucis & ignis
eſt Societate noſtra minima fuere S. Ig-
natius, S. Franciſcus Xaverius, S. Fran-
ciſcus Borgias & plures alii, igne cha-
ritatis ardentes, & virtutum exemplo
nobis prælucentes & viam perfectio-
nis præcundo designantes.

Columnas hæc, Chariffimi, imita-
ri rudeamus, & eſſe conemur colum-
næ altitudinæ, ſublimia virtutum
& perfectionis deſideria concipiendos;
firmitate & conſtantia; in via Dei &
virtutis conſtanter progrediendo; co-
lore igneo, & luce amoris Dei, fervo-
ris & zeli radiando: ac denique recti-
tudine intentionis unam ſemper Dei
majorem gloriam intuendo: ut enim
ait S. Gregorius L. 17. Moralium c.
14. *Quisquis in Dei opere rectâ intentio-
ne firmatur columna in ſtructura fabri-
cæ ſpiritualis erigitur: ut in hoc templo,
quod eſt Eccleſia (& Societate) poſitus,
& utilitati ſi & decori.*

VI. In hac columna lucis & ignis
Deus ſæpe apparebat ac loquebatur
Moysi & Hebrais. Columnæ enim
huic Angelus Domini, tanquam
Nauclerus navi, aſſiſtebat, & nunc
eam in columna ſpecie & figura ex-
tendebat in altum; nunc illam ad ter-
ram

VI.
Inſtruit.

ram & tabernaculum demittebat, ac per eandem Dei nomine loquebatur. Num. 12. 5. Ideo David Psal. 98. v. 7. dixit: *In columna nubis loquebatur ad eos.* Angelus noster, (ut exhortatione primâ ostendimus) S. Ignatius est, qui Dei nomine in columna nobis, in regula scilicet, ad nos loquitur: dum jam finem Societatis, quem in omnibus spectare debeamus, præfigit: jam distractiones sæculi, illecebras mundi, voluptates carnis, cæterâsque damonis fraudes, & divini servitii obstacula declinare docet: jam paupertatem, castitatem, obedientiam, rectum disciplinæ ordinem, amanda, sectandaque proponit. Solent nonnulli petere à viris sanctitatis opinione celebribus vitæ documenta: meliora non obtinebimus, quam ea quæ à columna nubis ad nos loquitur Angelus noster Apocalypiticus. Hæc sequamur, hæc expleamus, & præcipitia ac offendicula in via perfectionis occurrentia declinabimus.

VII.
Unic.

VII. Denique columna nubis & ignis ordinem & unionem inter tribus diversas conservabat. Tribus Juda præcedebat omnes, & Dux erat cæterarum (ut patet c. 10. Num. v. 13. & 14.) reliquæ ordine sequebantur. Et ne ordo turbaretur, columna se summæque motum ita ad Hebræorum vires accommodabat, ut non celerius procederet, quàm necesse, quo Senes, mulieres, parvuli, oves & agni subsequi possent: cum procedendum erat, columna præibat ante tribum Judæ; cum substendum & castra locanda, redibat ad tabernaculum, quod erat

in medio castrorum: hæc ratione servata fuit conjunctio tribuum, unio animorum, charitas omnium. Quid præstat columna regulæ nostræ; nisi ordinem, conjunctionem, unionem & charitatem, inter omnes tribus, id est, inter diversas nationes, apud quas degit Societas? Hæc columnâ præeunte & illuminante, & diversis nationibus discretè sese accommodante, statis horis surgimus, preces fundimus, studiis vacamus, laboribus intendimus, corpus reficimus, animum relaxamus, simul movemur, simul quiescimus: & licet per mundum universum dispersi degamus, maximiſque terrarum spatii disjungamur, concordés tamen & ubique gentium sumus, Itali, Galli, Hispani, Germani, Angli, Belgæ, Indi, Brasili, Peruviani. & licet discriminis non nihil in habitu interveniat, cum nos modestis cujusvis regionis clericis, accommodare debeamus, in internis tamen spiritûs exercitiis, æquè ac in externis, in modestia, in conversatione & vivendi methodo, inter nos conformitatem observamus.

Quapropter, Dilectissimi, agnoscamus gratiam summam, quam Divina Bonitas, nos ad hanc adeo præstantem regulam vocando, cuilibet nostrum præstitit: sicut enim magnum fuit beneficium Israëlitis exhibitum, in concedenda ejusmodi columna nubis & ignis; quæ iis per desertum ad terram promissam proficiscentibus, iter ostenderet, signum pergendi & sistendi daret, ab altu solis protegeret, tenebras nocturnas discerneret, voluntatem Dei iis indicaret, ac denique

que unionem & conjunctionem inter omnes servaret: ita pari modo summum nobis Divinâ Providentiâ beneficium exhibuit, talem regulæ nostræ columnam nobis offerendo; quæ totam Societatem dirigeret, præiret, viam monstraret, signum operum omnium tempus, ordinem laboris & quietis insinuaret, ab astu passionum & vitiorum protegeret, mentis tenebras dissiparet, voluntatem suam nobis patefaceret, atque ab omnibus, ubique terrarum conspecta, omnes, licet di-

versissimarum nationum & regionum, socios, in pace, unione, charitate, & conformitate conservaret. Sequamur igitur hanc columnam nubis & ignis, tam in die prosperitatis, quam in nocte adversitatis: non declinemus ad dexteram aut sinistram, sic illa nos per hujus mundi desertum felici itinere deducet, non in terram Chanaan hujus mundi, sed in Chanaan cælestem, in terram lacte & melle divino manantem.

EXHORTATIO V. PRÆLIMINARIS

De quinto Stimulo regulam observandi,
Quia est Antemurale & propugnaculum Religionis.

T H E M A.

*Urbs fortitudinis nostræ Sion, Salvator, murus ponetur in ea
& antemurale. Isaïæ 26.*

Anct. Hieronymus in exponendis Scripturis sacris Doctor maximus, citata Thematis verba, hæc ratione explicat: *Urbs fortitudinis nostræ Sion, Salva-*

tor: id est: Fortitudo nostræ, protectio nostræ & habitatio, instar Urbis Sionis, quieta ac secunda, est Christus Dominus Salvator noster. Quæ verba Societati nostræ minimæ (vel cuivis Ordini religioso) non immerito applicamus: illa enim sub Salvatoris
Jesa